అబద్ధాలు

'సాయంత్రం బండికి వూరెడుతున్నా' అన్నాడు రాజారావు.

'ఏవూరు?' అనడిగింది, ఆయనభార్య సునీత.

'ఇంకేవూరు? ఏటేటా ఏవూరెడుతున్నానో ఆవూరే– ఏముంది, పరీక్షలు–ఆ తంతు జరిపేభారం నామీదే తగలడుతుందిగా' అని కాస్తంత విసుగ్గా అన్నాడు.

'ఎలాగబ్బా–నాకు తోచదు. మళ్ళా చప్పునొచ్చెయ్యండి!'

'రాక అక్కడ చేసేదేముంది?'

సాయంత్రం బండికి ప్రయాణమయ్యాడు రాజారావు. ఆ వూరు చేరుకునేప్పటికి పదిగంటలైంది. తిన్నగా జట్కా-బండిని జైళ్ళ సూపరింటెండెంటుగారి బంగళాకి పట్టించమన్నాడు.బండి దిగగానే గేటులో ఇద్దరు పోలీసులు అటకాయించారు. తను ఫలానా, ఫలానావారికోసం వొచ్చాననన్నాడు. లోపలికి తీసుకెళ్ళారు.

జైలు సూపరింటెండెంటు–నీలకంఠంగారు దీవం వెలుగులో ఏవో రాస్తూ కూర్చున్నాడు.

వరండాలోకి వెళ్ళగానే లేచి మందహాసంచేసి ఆహ్వానించాడు. పెట్టె, బెడ్డింగు ముందుగదిలో పెట్టించాడు. భోజనం సిద్ధంచెయ్యమని వంటాయనికి పురమాయించాడు.

'మీరు రావడం చాలా సంతోషం. పరీక్షల రోజులు, రావడం పడదేమో అనుకున్నాం నేనూ సుమిత్ర.'

'చూచి చాలా సంవత్సరాలైంది. ఓసారి చూచిపోదామని ఎలాగో తీరిక చేసుకొని వొచ్చిపడ్డాను' అన్నాడు రాజారావు. కాసేపు ఎవ్వరూ మాట్లాడలేదు. రెక్కల పురుగులు లాంతరుమీద పడి గోదిస్తున్నాయి.

'సుమిత్ర ఎప్పుడూ మీమాట చెబుతూంటుంది' అన్నాడు నీలకంఠం.

'ఏరీ, ఆమె కనిపించరేం?'

నీలకంఠం బిగ్గరగా నవ్వేతేగాని నవ్వినట్లు గ్రహించడం కష్టం. మీసాలు దట్టంగా మూతిని కమ్ముకున్నాయి.

'క్షమాపణ చెప్పమంది — వాళ్ళ తమ్ముడికి పెళ్లి సంబంధం వొచ్చిందిట. పిల్లని చూడ్డానికి ప్రొద్దున్నే వెళ్ళింది.'

'అలాగా—'

మళ్ళా నిశ్శబ్దం.

'మిసెస్ రాజన్‌నికూడా తీసుకురాలేకపొయ్యారా?' అని అడిగాడు నీలకంఠం.

'మీరు మరిచిపొయ్యారేమో! నా పేరు రాజారావు, మా ప్రిన్సిపాల్ రాజన్.'

'అవునవును, అన్నట్టు రాజన్ ప్రిన్సిపాల్. ఏమిటో ఈ రెండు పేర్లు ఎప్పుడూ — కలిపేస్తూ వుంటాను. నే నాయన్ని ఎరగననుకోండి. మా సుమిత్ర ఆయనదగ్గర చదువుకుంది. అవునవును — రాజారావు — మా సుమిత్ర మీ విషయం తరుచు చెబుతూంటుంది.

'అవును, ఆమే నేనూ ఇంటర్ వొకే కాలేజీలో చది

వాం. ఆవిషనోట్సు లేకుంటే నేను ప్యాసయ్యేవాడినే కాను' అన్నాడు రాజారావు.

'ఏం చదువులు? ఇంటర్ ఇంతవరకూ ప్యాసవనేలేదు. పరీక్షకి కట్టినప్పుడల్లా నిషేధించుకోను. తరవాత మాట్లాడుకుందాం. భోజనంకానివ్వండి ..' శాంతకు టప్పుని ఆగిపోయింది.

రాజారావు భోజనానికి వెళ్ళాడు. అతనికి నవ్వొచ్చింది. రాజన్‌కి పంపిన ఆహ్వానం పోస్టువాడు తెచ్చాడు. సుమిత్రా తనూ కలిసి చదువుకున్నారు. సుమిత్రవివాహానికి తను వెళ్ళాడు. ఇంకా జ్ఞాపకం వుంచుకొని, తనని ఆహ్వానించిందనుకుని ఎంతో సంతోషించాడు. ఇప్పుడా సంతోషానికి ఆస్కారంలేదు. పాపం, నీలకంఠం చమత్కారంగా మాటతప్పించి సర్దేశాడు. రాజారావుకి చిన్నతనంగా ఉంది. ఆరాత్రి ఎల్లాగో గడిపి, ప్రొద్దున బండికి బిచాణాఎత్తేద్దామనుకున్నాడు.

భోజనంచేసి వరండాలో కొచ్చాడు.

'ఉదయం మాట్లాడుకుందాం. అల్లా ఆగదిలో పడుకోండి—ప్రయాణంబడలిక ఉంటుందిగా మరి. నేను ఈ ఆఫీసు కాగితాలు చూచుకుంటూవుంటాను' అన్నాడు నీలకంఠం.

బ్రతుకు జీవుడా అనుకుని, రాజారావు వరండాలో పచార్లు సాగించాడు. హాల్లో దీపం తనగదికిటికీలోంచి కళ్ళల్లోకి పొడుస్తోంది. దాన్ని తగ్గిద్దామని రాజారావు హాల్లోకెళ్ళాడు. హాల్లో రెండు సోఫాలు, కార్నర్ టేబిల్సు, మూడు కుర్చీలు వున్నాయి. గోడని ఫోటోలు, బొమ్మలు తగిల్చి వున్నాయి. దీపంవెలుగులో ఫోటోలకేసి చూశాడు. తనూ, సుమిత్రా వున్న కాలేజిఫొటో చూశాడు. అప్పటికీ యిప్పటికీ

తనలో ఎంతో మార్పుంది! కొంచెం లావెక్కాడు. జుట్టునుదుటిమీదనుండి వెనక్కిజరిగింది; వొత్తుతగ్గింది. కండ్లకింద నల్లగీతలున్నాయి. సుమిత్ర తనని చూసి ఏమనుకుంటుందో! తనని ఆమె చూడనందుకు సంతోషించాడు. సుమిత్ర ఆరోజుల్లో కాలేజీకి 'జ్యూలియెట్.' ఆవిడున్న సెక్షన్‌లోవుండి చదువుకొంటున్న విద్యార్థులు ధన్యులుగా ఎంచబడేవారు. వారితో మాట్లాడి, వారిపరిచయం పొందడానికి మిగతావిద్యార్థులు ఉబలాటపడుతుండేవారు.

రాజారావు ఆమెవద్దనుండి నోట్సు తీసుకున్నందుకు కథానాయకు డయ్యాడు. నిట్టూర్చి తిరిగి నోట్సు ఆమె కిచ్చేశాడు. అతను, జీవితంలో మధురంగా వొదిలిన నిట్టూర్పు అదొక్కటే. అదొక మరపురాని అనుభవం. అత నింతవరకూ ఆ నిట్టూర్పు విషయం ఎవ్వరికీ చెప్పలేదు. పైగా భార్యతో అబద్ధమాడాడు, నోట్స్పుచ్చుకుంటూ, సుమిత్రే నిట్టూర్చిందని. చిన్న అబద్ధమే. కాని, దాన్ని పురస్కరించుకొని, భార్య అతన్ని ప్రతిరోజూ ఒక్కమారేనా దెప్పిపొడుస్తూంటుంది. తరవాత తరవాత, అంతా వొట్టిది, నిట్టూర్పులేదు గిట్టూర్పు లేదు—అంటే, భార్య నమ్మదు. ఇదెక్కడికర్మ, అబద్ధం నమ్ముతారు ఆడవాళ్ళు అనుకున్నాడు. ఎప్పుడూ అబద్ధమాడకూడదనుకున్నాడు.

ఏం లాభం? అబద్ధమాడి ప్రయాణంకట్టాడు ఆహ్వానం రాగానే. అది తనకికాదనీ, ప్రిన్సిపాల్ రాజన్‌కి ఉద్దేశించబడిందనీ అతనికి స్ఫురించిందికూడా. తనకే ఎందు కవగూడదని ఆత్మవంచన చేసుకొని, సమాధానపడి సుమిత్రకే తను జ్ఞాపకం

ఉన్నందుకి గర్వించి, కొండంత, ఎక్కడలేని ఉత్సాహాన్ని తెచ్చిపెట్టుకుని, భార్యతో చీఫ్ ఎగ్జామినర్‌గా వెళ్ళాలని వాంకెట్టి సుమిత్రను మాసిజానికోసం ప్రయాణమయ్యాడు. ఇందుకోసమని చెబితే భార్య ఒప్పుకొని రానిమ్మనా! అసలింట్లో బ్రతకనిస్తుందా! ఒక మంచికార్యంకోసం. తన సంతోషంకోసం, ఇవాళ్టికి అతనాడిన అబద్ధం. ఇంకెప్పుడూ ఆడను అని తీర్మానించుకుని, ఆ భారాన్ని గోడకి తగిలించి, నిట్టూర్చి, తనగదిలోకొచ్చి పడుకున్నాడు.

'రాజారావుకి నిద్రపట్టలేదు. బద్ధకంలో, అలుపులో స్వప్నమైనకలలో ఏవో నిట్టూర్పులు.

తెల్లవారింది.

ఎనిమిదైంది.

నీలకంఠంగుమాస్తాగదిలో కొచ్చాడు. తనే పరిచయం చేసుకున్నాడు.

'నమస్కారం – రాజారావుగారు...మీరొచ్చినందుకు సంతోషం?'

'నాపేరు మీకెట్లా తెలుసు?'

'నీలకంఠంగారు చెప్పారు. అసలువిషయం మనవి చేస్తున్నా. ఆహ్వానాలు పంపమని అడ్రెసులజాబితా ఇచ్చారు. కొన్ని అడ్రెసులు మావాడొకడు వ్రాశాడు. ఆ రాయడంలో మీకని ఉద్దేశించిన ఆహ్వానంపై ప్రిన్సిపాల్ రాజన్ అని వ్రాసినట్టున్నాడు. అవి నీలకంఠంగారు చూసి అమ్మగారి కిచ్చారు. ఆవిడ, ఎవరున్నవాళ్ళకి కొన్ని పంపుతున్నారులెండి. అడ్రెసు ఆవిడ సరిగ్గా రాసి, పోస్టుచేయించారన్నమాట. వాస్తే,

తొందరపన్నున్నా. మధ్యాహ్నం ఫంక్షన్‌లో కలుసుకుందాం' అంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

రాజారావు కేమీ అర్థంకాలేదు. ఆహ్వానం తీసి చూశాడు. 'ప్రిన్సిపాల్' అని లేదు. ఎవరో 'రాజన్'ని 'రాజారావు' అని దిద్దారు. అది సుమిత్ర పనే అయివుంటుంది. నీలకంఠం తనని 'రాజన్' అని ఎందుకనుకున్నాడో ఇప్పుడు తెలుస్తూంది. 'రాజన్' కన్నడ ప్రాంతీయుడైనా చాలామంది తెలుగువాడిగా భావించి, 'రాజారావని' వ్రాసిన ఉత్తరాలు ఇదివరలో చాలాసార్లు 'రాజారావు' అందుకుని ఆయనకి ఇచ్చివేస్తూండడం జరిగేది.

అవుతే 'ప్రిన్సిపాల్' అని ఎందుకులేదో అతనికి బోధపడలేదు. ఆ, ఇప్పుడు బోధపడింది. రాజన్‌కి పంపిన ఆహ్వానం రాజన్‌కి చేరేవుంటుంది. సుమిత్ర తనకి వేరే ఆహ్వానం పంపి ఉంటుంది. కాబట్టి, సుమిత్ర తనని ఆహ్వానించినట్లుగా భావించొచ్చు. అవుతే వొక రహస్యం ఉంది. ఈ సంగతి ఆమె భర్తకి తెలియపర్చలేదు. కారణం?

ఏమో – అతని గుండెలు దడదడ కొట్టుకున్నాయి. ఆలోచించే వ్యవధిలేదు. డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు ఆఫ్ పోలీసు దినకరంగారు చక్కా వొచ్చాడు. నీలకంఠం రాజారావుని పరిచయంచేశాడు. ఆయన షేక్‌హాండ్ ఇచ్చాడు. రాజారావుచెయ్యి గట్టిగానొక్కి ఊపేశాడు. దెబ్బతో వేళ్ళు నలిగిపొయ్యాయి. ఉద్యోగం హోదాలోని మజాఅంతా షేక్‌హాండ్‌లోనే వుంది.

వారి సంభాషణలు రాజారావుకు అర్థంకాలేదు. ట్రాన్సుఫర్లు, ప్రమోషన్లు, పార్టీలు, రాజకీయాలు — ఆ వాతావరణంలో ఇతనికి స్థానంలేదు. వారంతా ఆర్థికంగా పైఅంతస్థు మీదివారు. అసలు తను అక్కడికి రావడమే బుద్ధితక్కువనిపించింది.

వొచ్చేవాళ్లు, వెళ్ళేవాళ్లు, జనంగజిబిజ, పూలమాలలు, 'బొకే'లు, కుర్చీలు, బెంచీలు, డవాలి బంట్రోతులు, పోలీసులు, — లారీలు, జనం — పది, పదకొండు — ఎవరో అతన్ని భోజనానికి లాక్కుని తీసుకెళ్ళారు.

భోజనం అయింది.

మళ్ళా గదిలో కొచ్చిపడ్డాడు.

ఈలలు — పెద్ద కేకలు, చట్టున అంతా నిశ్శబ్దం. అతన్ని వో లారీలో ఎక్కమన్నారు.

'ఎక్కడికి ?'

'జైలుకి'

'ఎందుకు ?'

నవ్వులు

'ఫంక్షన్‌కి రారూ ?'

'అవునవును'

లారీలో ఎక్కాడు. జైలు ఆవరణలో దిగాడు. ఖైదీల చేతిపరిశ్రమలను పౌరులకి చూపించే నిమిత్తమై ఏర్పాటైన సమావేశం అది. జిల్లాకలెక్టరు అధ్యక్షుడు. ఖైదీలు అల్లినబుట్టలు చాపలు, కొయ్యపీటలు, నవారు, కర్రసామాను, ఇవన్నీ పెద్ద హాల్లో అమర్చబడి ఉన్నాయి. సూట్లలో ఆఫీసర్లు కుర్చీలలో కూర్చున్నారు. స్త్రీజనం, పూలు, సెంట్ల పరిమళం

సిల్కు చీరలు గాలిలో చేసే చప్పుడు. అల్లా వున్నా నిలబడగానే పెద్ద కేకలు, విజిల్సు - లాకప్పివిప్పిన చప్పుడు. అందులోంచి ఖైదీలు దిగారు. అందరూ వరుసగా నిలబడ్డారు. కొందరు లారీలోనే ఉండిపోయారు. లారీని దూరంగా లాగేశారు. అందులో ఉన్న ఖైదీలుకూడా దిగిపోయ్యారు. ఒక్కడే మిగిలిపోయ్యాడు. అతని మొహం ఎక్కడో చూసినట్లనిపించింది రాజారావుకి. జ్ఞాపకంవొచ్చింది - చంద్రన్న.

చంద్రన్నది రాజారావు అత్తవారి ఊరు. ఒకటి రెండు మార్లు అతను తోలే జట్కాబండిలో భార్యాసమేతంగా పొరుగూరిలో సినిమాకి వెళ్ళాడుకూడా. చంద్రన్నని గురించి - బోలెడు కథ లున్నాయి. చాలా మొండివాడు. ధైర్యశాలి. ప్రాణాలకి తెగించి ఏపనేనా చేసిపారెయ్యగలడు. రౌడీకూడా. స్త్రీలజోలికి పోడట. పోలీసులకి అతనంటే బెదురుట. చిన్న చిన్న నేరాలకి - ఎవడిదో చెయ్యి విరగ్గొట్టడం, మోకాలుకింద కత్తిపోటు - ఇల్లాంటివాటికి జైళ్ళల్లో ఉంచడం, వొదిలెయ్యడం జరిగింది. రెండు మూడు ఖూనీకేసులుకూడా అతని పనేనని పోలీసులు నమ్మినా, తగినంత సాక్ష్యం దొరక్క అతన్ని శిక్షించడానికి వీలుపడింది కాదు.

కొన్ని వారాలపాటు మనిషి మాయమవుతాడుట. మళ్లీ సద్దంతా మణిగింతర్వాత ఆవూళ్ళోకి సిద్ధమవుతాడుట.

రాజారావుఅత్తవారింట్లో అతనికి చనువు జాస్తి. ఎన్నో మార్లు అక్కడే భోజనంచేసి పడుకునేవాడు. ఒకసారి చేలో పని చేస్తుండగా, అతనికర్ర తగలగా త్రాచుపాము అతని

ఖానికి లేచింది. అతను చేతిలోని కర్రని మట్టిలో పాతి, తన పాదం కఱ్ఱమీద కదిల్చాడు. పాము ఆ కఱ్ఱని కాటేస్తుండగా ఇతను పరుగెత్తుకుపోయాడు. చంద్రన్న నాస్తికుడిలా కనిపిస్తాడు. వెర్రిగానూ వుంటాడు. డబ్బు కాపీనం బొత్తిగా లేదు. పేకాట ఆడుతాడు — ఎప్పుడేనా తాగుతాడు. కానీ వ్యసనాలేమీ లేవు.

రాజారావు చంద్రన్న దారికేసి వెళ్లాడు. గుంపులో జనం వెన్నెలు ఆర్పేసుకున్నాయి. అంతా ఆ గంద్రగోళంలో పడిపోయారు. చంద్రన్న కళ్లు మూసుకుని, కునికిపాట్లు పడుతున్నాడు.

'చంద్రన్నా!'

ఉలిక్కిపడి లేచి కళ్ళు నులుముకున్నాడు.

'మీరాండీ – ఈ రొంపిలో కొచ్చారేంటి?'

'జైలు సూపరింటెండెంటుగారు అంటే — కొంచెం వార్నరుగున్నే. పిలిస్తే వొచ్చాను' అన్నాడు రాజారావు.

'ఏదేనా సాయం కావాలాండి?'

'అబ్బే – ఇదిగో, ఈ ఫంక్షన్ అవుతోందంటే, చూసి పోదామని'

'ఇదంతా నో తంతులెగండి. ఏన్నో కూతంత పొద్దో తుంది. రాములోరి వుడతకిమల్లే నాను వదో చేసినాను' అని నవ్వాడు చంద్రన్న.

'నువ్వు మళ్ళా జైల్లో కెందుకొచ్చావ్?'

'నే నెందు కొత్తాను. ఈడేంపని?ఆళ్ళే బలాత్కారంగా లాక్కొచ్చిపడేశారు. నా మొదంగాళ్ళు.'

'ఏం జరిగిం దేమిటి?'

'మీ కేం తెలుస్తుందండి మా మాయదారి గొడవలు. మా ఇంటిది — రత్తి — అల్లరో, రెడ్డిసత్తెయ్య నెరగరండీ — పుగాకు యాపారం, ఆడు దీనెంటపడినాడంట. అదంతా పుత్తది లెగండి. అసది పలుసీమకసాగితే ఏ మొగపతీగాడి కైనా సంతోసం లెగుతుందండి — ఎక్కితేనెంతెగండి. ఆడు దానెంట పడితేనేం, ఇ దాడెంట పడితేనేం. ఇద్దరూ అట్లు సాగించారు. నా కళ్ళపడిందండీ. ఏంపనే కుక్కపని అని కూతంత కసిరానండి. రెడ్డి సత్తెయ్య బంగోలగు దాడ తినాడు, శనిపతీగాడు. మా రత్తికూతరంటుందే — 'నే సీడ సావేసి తొంగున్నా. ఆడొచ్చి ఎగబడి సరసమాడబోతుంటే, ఏటిది సత్తెయ్యా, నా మొగోడు సూత్తే, నన్ను సీకేత్తాడన్నాను. ఆడు ఇనిపించుకోకుండా రగడ సాగిత్తుంటే, నువ్వొచ్చావ్ — ఏంతేనసి' అన్నదండి. నాకు మా చెడ్డ తిట్టుగా లేసుకొచ్చిందండి. ఎందుకంటారా! రత్తి అబద్దమాడిందండీ — అది మరో పరాయి శనిగాడితో వుందని నాకు తెలిత్తే నేను దాన్ని సంపి సీరి ఎండేత్తానంట. నాయంత మంచివోడు భూపపంచంమీద వుండా డంటారా! నే నట్టాంటివోణ్ణి కానని తెలుసు. అంటే అబద్ధమాడిందన్న మాటేగా — నూరు సెప్పండి, ఎయ్యి సెప్పండి— నాలిక పసును, మాటనిలకడ కత్తిదెబ్బ సమమండి. ఆమాట్టునే నన్నా 'ఓసెర్రిమొగమా, ను వ్వేయాలుగాడితో లేసెడితే నా కెంతుకే. ఆడితో నాకుసింది ఎందుకబద్దమాడినా సెప్పు' అన్నానండి. నో రెల్లబెట్టింది గుంట. ఛూత్ అబద్ధం ముదరష్టం పిల్ల.'

చంద్రన్న కాండ్రించి ఊశాడు. జనం చప్పట్లుకొడు తున్నారు. కప్పలు, కార్లు, పిల్లల చప్పట్లు వినబడు తున్నాయి.

'తరువాతేం జరిగింది?'

'ఏం జరుగుద్దండి — అంతే — అది అబద్దమాడినందుకు నాకు శివమెత్తి దానమెనాన దోలు మోగించాను. లెమ్మనని పడింపదండి. నాలుకం తొక్కేసింది కాబోసుకుని బైట కెళ్ళా నండి. గంటయ్యాక, రంగన్న ఉరక కేసుకుంటూ వొచ్చి, రత్తి సచ్చిందని మారో... అంటో పరువు లంకించుకుంది. కరణం గోరు, పోలీసోరు, సాక్షికాలు లాక్కొచ్చి ఊడ పడేశారు. ఆళ్ళ కేదో మిస కావాలి. ఇద్దొరికింది; పట్టండెహె అన్నారు. పట్టు గున్నారు.' చంద్రన్న నవ్వు మీసంకిందనుంచి కనబడుతుంది.

'అవుతే చంపావని వొప్పేసుకున్నావా?'

'నే నొప్పుగోనండి. నేను సంపండే. దానికి గుండెపడ జబ్బుంది. దసుడ పగలేసినమాట సామానా నిజం. తట్టుకోలేక సచ్చింది. నాకావ అబద్దాల బతుకు సాగదండి. నాపేరేంటో తెల్సునాండీ? అరిచెంద్రుడు. మా అమ్మ అట్టాగే పిలిసేదండి. సిత్రం — మా వూళ్ళోనే గొట్టికాయలాడేవాణ్ణి. కుర్రతనం. దాసరి బసవయ్య వాళ్ళు అరిచెంద్ర నాటకం ఆడినారు. నే సూశానండి. పెళ్ళాన్ని కత్తెత్తి సంపబోతాడండి, ఆ యమ్మ అబద్ధమాడింది గనకనే. ఆకాడనుంచి, ఛీ, అబద్దం గూడదు అని ప్రమాణంచేసుకున్నానండి.'

రాజారావు ఏదో అడుగుదామనుకుంటుండగా జనం కదలడం మొదలెట్టారు. మళ్ళా విజిల్సు, కార్లు, కేకలు, గంద్ర

గోళం బయలుదేరింది. ఫంక్షన్ అయిపోయింది. ఖైదీలని లాకీలో కెక్కించివేశారు. జనం సర్దుబడ్డారు. కుర్చీలు, బల్లలు, కప్పులు సాసర్లు చిందరవందరగా ఉన్నాయి. నేలమీద పూలు, సిగరెట్టుముక్కలు, కాగితాల చెత్త, దారాలు – ఎవరో తుపాకం మొదలెట్టారు. రాజారావు హాల్లోకొచ్చి బల్లమీద నుంచొన్నాడు. అతనికి భయమేసింది. ఎందుకో!

చివాలున లేచి హోల్డాలు, పెట్టె అతనే తీసుకొని గేటుదాకా నడిచివెళ్ళాడు. బండిని ఆపుచేసి అందులో సామాను పెట్టించాడు. నీలకంఠంగుమాస్తా వొచ్చాడు.

'అయ్యగారు కలెక్టరుగారితో వెళ్ళారు. చెప్పకుండానే వెళ్ళిపోతారా ?'

'ఏముంది చెప్పేటందుకు? బండికి టైమయింది. మరీ మరీ అడిగానని చెప్పండి... అమ్మగారితో, ..కూడా.'

'అమ్మగారు రెండురోజులవరకు రామని టెలిగ్రాం ఇచ్చారండి.'

రాజారావు బండిలోకి ఎక్కాడు. తనవూరికి చేరుకున్నాడు. రైల్లో ఆలోచించి ఒక నిశ్చయానికొచ్చాడు. తన బ్రతుకంతా అబద్ధాల కూప్పు. ఆమాటకొస్తే నీలకంఠం, సుమిత్రల బ్రతుకూ అంతే. అంతా అసత్యాల అల్లిక, నటన, దగా. సంస్కారంతోబాటు నటన, దగా, అబద్ధాలు ఎదుగుతూ ఉంటాయి. తన జీవితవిధానమే మార్చివేయాలి. అబద్ధాలాడకూడదు. భార్యకి అంతా పూసగుచ్చినట్లు చెప్పివెయ్యాలి. ఏదీ దాచకూడదు. అన్నీ చెప్పివేసి భార్యవొడిలో మొహం దాచుకొని ఏడవాలి. ఆమె కరిగిపోయి, మొహాన్ని

చేతుల్లోకి తీసుకుని, కళ్ళల్లోకి చూచి, క్షమించి నిజంగా ఆప్యాయత చూపుతుంది. అత నామె నింకెప్పుడూ మోసంచేయకూడదు.

ప్లాట్‌ఫారంగేట్లో పరధ్యాన్నంగా టిక్కెట్టు బదులు అగ్గిపెట్టె నిచ్చాడు, టికెట్ కలెక్టరుకి.

ఇంటికి వెళ్లాడు. భార్యతో అనుకున్నట్లు అంతా చెప్పి ఆమెవొడిలో మొహందాచుకుని ఏడ్చాడు.

ఆమె నవ్వుతూ అన్నది:

'మీకు పరీక్షలు లేవని, ప్రాక్టికల్సనవని లేదనీ నాకు తెలుసు. మీ స్టూడెంటొకడు చెప్పాడు. మీకొచ్చినఆహ్వానం చూశాను. మీ రెందు కెళ్ళారో నాకు తెలుసు. ఏం జరుగుతుందో చూద్దామని నేను తెలియనట్టు అబద్ధమాడాను. చంద్రన్నగాడివన్నీ అబద్ధాలు. ఒక్కమాటా నమ్మకండేం' అని నవ్విపారేసింది. చంద్రన్న అబద్ధమాడడని నా కెందు కనిపించిందో ఇంతవరకూ బోధపడలేదు. నిజాన్ని నిజమే కనుక్కోవాలి.